

Brokken

Meneer Brokken deed zijn werk al 27 jaar met tegenzin. Hij verrichtte iets onduidelijks op de postkamer van het gemeentehuis. Zijn bijdrage bestond uit niet veel meer dan het openritsen van de onafzienbare stroom enveloppen die elke doordeweekse dag op zijn lange werktafel terecht kwam en ervoor te zorgen dat de brieven, formulieren, verzoek- en bezwaarschriften, rekeningen, vergunningaanvragen en andere wanhopige roepen om ambtelijke hulp terecht kwamen in het gegarandeerd trage traject van de gemeentelijke burelen. Tweeëntwintig dagen, dat was de tijd dat een poststuk onderweg was binnen de muren van het gemeentehuis, van het moment van binnenkomst in de postkamer tot het uiteindelijk belanden in de handen van de juiste ambtenaar. Dat was de standaard, een gegeven waarbij overigens verlenging en traineren ten zeerste werden aangemoedigd. 22 dagen circulatie. En daar was meneer Brokken dan toch wel weer trots op, daar zorgde hij toch maar mooi even voor!

Om zich van dit postale oponthoud te verzekeren, had hij dagelijks diverse gereedschappen en methodes tot zijn beschikking. Het onjuist invullen van de naam van de betreffende ambtenaar op de interne formulieren en een verkeerd gedateerde ontvangststempel behoorden tot de populaire handelingen in de postkamer. Vervolgens kon hij, zodra het foutief intern bezorgde poststuk onverrichter zake in de postkamer terug kwam, het andermaal een aantal dagen laten liggen en opnieuw versturen (eventueel met weer een andere stagnerende fout). Het woord Spoed kwam op de formulieren in geen invulvakje voor. En bij een te grote hoeveelheid lastige post was er altijd nog de verlossende mogelijkheid van de grote, grijze gemeentelijke prullenbak. Meneer Brokkens persoonlijke favoriet was echter de stempel RETOUR AFZENDER, waarmee hij een gegarandeerde winst van minstens vijf extra dagen wist te genereren.

Met deze reeds jarenlang beproefde procedure hield de ambtenarij zichzelf levenslang in stand. Zo ook meneer Brokken. Zijn werk werd er echter geen greintje leuker door.

Dit werk was niet wat hij vroeger had gewild. Als de juf op school aan de kinderen in de klas vraagt: 'Wat willen jullie later worden?', zal immers geen kind enthousiast en met hoog opgestoken vinger vol overtuiging antwoorden: 'Postkamerbeambte!'

Nee, advocaat wilde hij eigenlijk worden of piloot. Maar als hij er goed bij nadacht leek hem de combinatie van zijn achternaam met de betreffende functie op een eventueel visitekaartje een danig ontmoedigende indruk te maken, zeker in het laatste geval. En het feit dat hij te dom was om te leren, dat speelde natuurlijk ook wel degelijk een rol.

Zijn schooljaren waren een hel. Hij werd gepest. Dag in, dag uit. Met alles. Met zijn naam, zijn lengte, zijn stotteren, zijn bleekweke gezicht. Zijn angst voor insecten, kruipbeestjes en alles wat vloog. Hij werd getreiterd om zijn zijn. Maar hij zou ze terugpakken, had hij zich voorgenomen, allemaal. *Wraak* schreef hij in zijn schoolagenda, bladzij na bladzij, in heel kleine lettertjes, opdat niemand het maar zag. Helaas was meneer Brokken voor lichamenlijk geweld niet in de wieg gelegd. Zijn anonieme daad van postkamerterreur was hem voor dat doel dan ook krijgshaftig genoeg.

Maar nu was het gebeurd met meneer Brokken. Hij zat zozegzegd mooi met zijn eigen achternaam, vertelde hij zichzelf, maar het was een grapje waarvan hij niet vrolijk werd. Zijn vrouw had haar koffers gepakt en was bij hem weggegaan. Na een huwelijk van 24 jaar, 11

maanden en 14 dagen. Bam, plompverloren The End. ‘Doodgebloed’ zei zij, ‘Al jaren niks meer’ en ‘Er geen gevoel meer bij.’ En hij had niets in de gaten gehad.

Een week wist hij het nu. De breuk was nog zo vers en er waren nog maar zó weinig vragen ingevuld met iets wat op een antwoord leek dat hij niet in staat was geweest om het brokstuk dat op zijn bord lag in brokjes van hapformaat te hakken. De homp keek hem uitdagend aan. Als een wanstaltige Nachtwacht hangend voor zijn gezicht. Duister, adembenemend en uitzichtloos. Meneer Brokken betrapte zich erop dat hij zat te staren.

Hij moest stoppen met het opwerpen van talrijke geestelijke barricades, wist hij, van het binnenlaten van almaar tegenwerpingen, van lichtpuntjes en strohalmen en – hij moest een halt aan de ja-maars. Maar de onrust die het constante heen-en-weer ge-sms teweegbracht. Maar de spanning, het wachten, de allesbeheersende onzekerheid. Maar het zou toch nog en wie weet of zij en ik en wij en ooit want je weet maar nooit en ja maar ik wil terug naar toen het allemaal nog zo overzichtelijk was.

Zou hij ooit nog weer lachen, vroeg hij zich af. Lachen voelde als verraad. Ongepast, een misplaatst soort opwelling. Ach, eigenlijk lachte hij doorgaans toch al amper.

Hoe ging ook weer dat nummer van 10CC? *Don't hang up* heette het, meende meneer Brokken zich te herinneren. Het beschreef hoe een man die door zijn vrouw is bedrogen eenzaam in een bar zit. Verloren. De barkeeper vraagt hem wat ie wil drinken. ‘Een cocktail’ antwoordt de stakker dan. ‘Marriage on the rocks.’ Dat had hij altijd al zo’n mooi beeld gevonden. En nu zat hij zelf... Meneer Brokken ontvouwde een papieren zakdoekje om zijn ogen te drogen. Maar hij vond geen enkele traan.

Meneer Brokken zat loederziel alleen in de lege, volkomen donkere huiskamer. Het enige beetje licht kwam van het televisietoestel, vleeskleurige beelden van kronkelende lelijke vrouwen die hun telefoonnummer kreunden. Rijp, huisvrouw, tienermeisje en donker met enorme borsten, op parkeerplaatsen en in de open lucht. Bij hem in de buurt, beloofden ze, hij hoefde ze alleen maar te bellen. Dan deden ze alles wat hij wilde. Op alle netten. De eenzame avond was voorbij gesijpeld en overgegaan in nacht. Hij knipte de tv uit. Meneer Brokken ging voor zijn computer zitten. Doelloos. Hij logde in op de Hyves van zijn vrouw, klikte door naar haar “vrienden”. Zag op de pagina dat iedereen reageerde op iedereens opmerkinkjes. Onbenullig en in de meeste gevallen oppervlakkig, dat wel. Maar toch. Hij wilde ook reageren, hij wilde ook vrienden. Hoe deden ze dat? Waar hadden ze het over? Meneer Brokken had geen idee, had zich er nooit mee bezig gehouden.

Hij stond op. In een hoek van de kamer stond het poppenhuis van Duplo, waar zijn kleinkinderen altijd mee speelden als ze kwamen. Het blokkenhuis was stoffig. Het was nog van zijn kinderen geweest (wanneer hadden die hem eigenlijk voor het laatst bezocht?), daar speelden ze vroeger thuis samen mee, soms samen met hem. Meneer Brokken zakte door zijn knieën en ging op de grond zitten bij de verzameling plastic bouwstenen. Hij zette de schoorsteen op het rode dak en bouwde wanden en meubeltjes in elkaar. Ongemerkt richtte hij het basiskleurenhuisje in als hun eigen huis, precies zo. Het badkamertje, de keuken en de woonkamer. Daar op die fauteuil, daar zat ze altijd. Naast de staande lamp. Hij zette het Duplo moederpoppetje in de stoel. Zijn wijsvinger streelde even over het harde haar van de plastic vrouw. Zij keek wezenloos recht voor zich uit. Zwijgend. Net als toen ze nog bij hem woonde.

Hij werd misselijk bij de gedachte aan de hele nacht die hij nog voor de boeg had. Slapen was al dagen een klaarwakkere straf. Een dvd dan nog misschien, een film of oude politiserie. Maar dan moest hij zichzelf wel streng toespreken: geen ergernis deze keer. In Amerikaanse

films gingen mensen altijd op reis naar hoofdsteden en meneer Brokken kon dat niet uitstaan. Gingen ze naar Europa dan was dat altijd naar Parijs, Rome of Berlijn. Of clichélocaties als Venetië. Altijd Praag. Altijd Londen. Altijd Amsterdam. Nooit eens Dwingelloo of zo. Niemand spioneerde ooit in Zierikzee of Oude Pekela. Europa bestond voor de Amerikanen uit louter hoofdsteden en verder niets. Hooguit weiland, wegen en een incidenteel plukje bomen of een berg. En altijd grote steden, geheim agenten reisden nou nooit eens af naar een provincie of streek. Risicoloze herkenning, dat was de opzet, bedacht meneer Brokken. Bovendien wist het Amerikaanse publiek geografisch waarschijnlijk niet eens beter. De filmkijker moest niet gaan zitten nadenken, kom nou. Dat zou de aandacht alleen maar afleiden. Maar voor meneer Brokken was de lol er nu al af.

Er trok een donkere wolk voor zijn gedachten en zijn toch al wankele humeur duikelde diep in een put. Meteen dacht hij weer aan mevrouw Brokken, voelde een vlaag van beklemming. Zomaar, vanuit het niets liet hij een harde boer. Meneer Brokken werd beroerd. Hij meende zelfs dat hij een beetje had overgegeven in zijn mond.

De verdeling van de spullen. Zij de tafel, hij de stoelen. Een dekbed zonder overtrek. In het hele huis geen gloeilamp meer te vinden. Zij de kopjes, hij de schotels. Zijn huiskamer leek op een rommelmarkt aan het eind van de dag – half geplunderd, overal lege plekken, de onverkoopbare restanten slordig verspreid over het parkeerterrein. Rotzooi. Wonen in de halfslacht. Gore slet, sloerie, leugenachtig stuk bultenpus. Hoofdpijn stuiterte tegen de binnenkant van zijn ogen. Een gemeen scherpe steek. Onder water! Oxazepam, een handjevol diazepam. Alprazolamzak...

Wat is het voltooid deelwoord van bezit: bezeten? Het hield hem inderdaad nogal bezig ja. En wat stelde zijn bezit nu helemaal voor. Een huurhuis vol spullen die altijd meer van haar waren geweest dan van hem. Bezit, bezeten. Hij had zich liever eerst maar eens goed bezat.

Hij kon niet eten, meneer Brokken, al dagenlang. Twee dagen na de breuk was hij naar een McDrive gereden, ergens langs de snelweg, waar hij niemand kon tegenkomen die hem kende. Hamburgers proppen, vijf, zes achter elkaar. Een grote milkshake erachteraan en toen nóg twee kleffe broodjes slappe burger. Op de wc kotste hij alles er weer uit.

In het weekend een hamburgertje pakken, dat had hij ook altijd met mevrouw Brokken gedaan. Tegenover elkaar aan een tafeltje bij de Mac in de stad, elke zaterdagmiddag. In stilte. Altijd en eeuwig vaste prik hetzelfde menu. Aan altijd hetzelfde tafeltje. Dan moest deze fastfood-therapie hem toch zeker weer aan het eten kunnen krijgen, dacht hij. Buiten naast zijn auto ging hij nog een keer over zijn nek. Meneer Brokken. Voorlopig moest hij niet aan voedsel denken.

Maar er moesten wel boodschappen komen, daar kwam hij niet onderuit. Want al at hij dan niet, koffie, wc-papier, een biertje op zijn tijd en een tube tandpasta diende hij toch in huis te hebben. Woensdagmorgen leek hem een rustig tijdstip voor de winkel, en dan eentje aan de andere kant van de stad, hij wilde geen bekenden tegenkomen. Helemaal geen mensen om hem heen, dat zou nog mooier zijn. Maar die hoop was ijdel, dat wist hij ook wel.

Een winkelwagentje of een mandje, vroeg hij zich af. Een mandje leek zo vrijgezel. Maar zo'n vrijwel leeg wagentje stond ook zo armoedig, hij had altijd de neiging er meer in te gooien dan hij nodig had, om de oordelende blikken van de mensen te vermijden. Dat ze dachten dat hij ook gewoon een gezin te voeden had, dat hij gezellig zou thuiskomen met de tassen en de kratten vol met lekkers, thuis bij blijde kinderen – 'Jippie, papa heeft spekkies en negerzoenen meegebracht!' – en een vrouw die hem lief vroeg of hij misschien zin had in een kopje koffie om bij te komen van de winkelinspanningen. Alleen van de eenzame gedachte werd hij al misselijk. Een wagentje dan maar.

Iedereen keek hem aan, vond hij, keek hem na. Hij keek enkel naar de grond. Misschien zou hij haar tegenkomen. Zou ze medelijden met hem krijgen als ze hem daar zo zielig zag. God, wat vond hij zich zielig. Zou ze hem zeggen dat ze er spijt van had, dat ze het allemaal niet zo bedoeld had, tweede kans en zand erover. Wat zou hij dat graag willen. Want hij hield zo veel van haar. Zijn vrouw. De hoer! God, wat haatte hij haar, ze moest het niet wágen om medelijden met hem te hebben, om hem aan te spreken, uitgerekend hier, in een supermarkt vol huisvrouwen, waar iedereen hem en haar en de ellende en al die jaren van voor en tegen en spoed en slome sukkel, wat denk je nou toch... Hij stond alleen, met zijn handen geklemd om de duwstang van de winkelkar, tussen de houdbare zuivel en het hapklare hondenvoer. Het gangpad was verlaten, het was alsof alle leven rondom meneer Brokken was verdwenen. ‘Goedemorgen meneer Brokken!’ zong een vrouwenstem opeens van links, uit het pad met de frisdranken. Mevrouw Kanis van drie huizen verderop in zijn straat. ‘Zooho, u bent ook behoorlijk verdwaald’ kraaide ze, ‘zo ver uit de richting ver van huis. Ik kom hier altijd voor de koopjes. Uitgekeken op de buurtsuper?’ Van binnen zei zijn hoofd: ‘Val dood, akelig takkewijf, je wilt me alleen maar uithoren over mijn situatie thuis’, maar zijn mond duwde keurig de woorden: ‘Ach, een mens wil weleens wat anders’ naar buiten. Meneer Brokken had al meteen spijt van zijn woordkeuze. ‘U bedoelt uw vrouw?’ Ja hoor, daar had je het al: dat kreng van Kanis was net zo’n type als die valse Albert Verlinde – smerige roddelteef. ‘Ik hoorde dat zij u heeft ingeruild voor een jonge vent, toch? O, ik vind het toch zó érg voor u, écht, arme man. Ze was zeker op u uitgekeken, hè. Maar dan nog, zoiets doe je toch niet, zeg nou zelf? Och, en dat vraag ik aan ú – dat zult u niet ontkennen, nee, erg hoor. Redt u het een beetje, zo helemaal alleen?’ Hij mompelde maar iets van ‘Dat valt reuze mee’ en ‘O, wat vliegt de tijd, ik moet nodig verder’ en sloeg gehaast rechtsaf richting het diepvrieseiland. Voor de show gooide hij in het voorbijgaan twee zakken spinazie portieblokjes, een soepkip en een familieverpakking partysnacks in zijn kar.

Wacht maar tot hij ooit eens een envelop met haar naam erop in de postkamer zou binnenkrijgen, die kwam nóóit op de afdeling terecht. Kanis, met je kop. In de shredder met die hap, ha! Hij zou haar krijgen!

Wat moest ie nou nog meer pakken? Koffie wist hij nog, en tandpasta. Waar stond dat spul allemaal – hij was al geen supermarktroute-expert en in deze wildvreemde winkel wist hij helemaal de weg niet. Met voeten zwaar van verlorenheid sjokte hij van pad naar pad en terug en weer heen. Actie! schreeuwde een reclamebord sarcastisch. Verderop krijste een kind onophoudelijk om snoep. Meneer Brokken wou dat hij doof was.

Onderweg naar de kassa kwam hij in het zoutjespad mevrouw Kanis nogmaals tegen. In het passeren glimlachte ze meewarig naar hem; hij knikte mat en om haar blik te ontwijken graaide hij vier zakken bolognese-chips uit het schap. Heks.

Bij de kassa legde hij systematisch de inhoud van zijn weer veel te volle kar op de lopende band. Zorgvuldig gerangschikt. Zwaar voor licht en kwetsbaar. Tegen het breken. Pas toen zijn kar leeg was, zag hij het bordje staan. ‘Deze kassa gaat sluiten.’ Tussen zijn boodschappen en die van de man die voor hem stond. ‘S.v.p. niet meer aansluiten.’ Het kind in de verte krijste om een ijsje.

‘De kinderen mogen er nooit de dupe van worden’ hoorde hij haar voortdurend zeggen. Ze gebruikte het bij alles wat ze hem voor de voeten gooide. Cliché. Bij ieder conflict en elk overleg. Bij elke afspraak die niet werd nagekomen. Het decoratieve vlechtwerk van leugens. ‘Je moet wel rekening houden met de kinderen...’ Belachelijk natuurlijk. Die waren immers allemaal al het huis uit, keken al jaren niet meer naar hem om. Alsof ze het over kwetsbare kleuters had. Stom wijf.

'Pas maar op, of ik voer je aan de hond' zei mevrouw Brokken wel eens gekscherend als ze weer eens woorden hadden. Of ruzie. Zijn moeder zei het vroeger al tegen zijn vader. Tja, die naam. En ze hadden niet eens een hond.

© Theo Bennes 2011